

Terenowa Narada Nadleśniczych

Nadleśnictwo Kudypy

23 stycznia 2015

1. Szkody od śniegu w Nadleśnictwie Kudypy oraz sposoby postępowania w drzewostanach silnie uszkodzonych.

W pierwszych dniach listopada 2006 r. na terenie Nadleśnictwa Kudypy wystąpił bardzo intensywny opad mokrego śniegu, który w połączeniu z lekkim mrozem w nocy i opadem deszczu na zalegający w koronach drzew śnieg dokonał ogromnych zniszczeń w drzewostanach.

Zniszczenia były bardzo duże, w pierwszych dniach po wystąpieniu tego zjawiska w wielu osadach nie było prądu z powodu zerwanych linii energetycznych, a większość dróg leśnych była nie przejezdna. Po powstaniu klęski w pierwszym etapie udrożniono drogi w celu zapewnienia bezpieczeństwa przy szlakach komunikacyjnych.

Oszacowanie rozmiaru uszkodzeń w pierwszych dniach było bardzo trudne ze względu na brak dostępu do wielu kompleksów, dlatego wstępny szacunek szkód wykonany przez leśniczych wynosił **90 tys. m³** uszkodzonych drzew w postaci złomów i wywrotów.

Nawet doświadczonym leśnikom trudno było właściwie oszacować wielkość powstałych szkód, dlatego też Nadleśniczy podją decyzję o założeniu specjalnych powierzchni próbnych, rozłożonych na terenie całego Nadleśnictwa. Leśniczowie po przeszkoleniu przez pracowników Biura Urządzania Lasu na wyznaczonych przez siatkę kwadratów powierzchniach próbnych pomierzyli uszkodzone drzewa. Pracownicy biura przetworzyli uzyskane wyniki, które w przeliczeniu na cały obszar Nadleśnictwa dały masę **270 tys. m³**. Szacunek ten był dużym zaskoczeniem, ponieważ stanowiło to niemal 4 –krotność rocznego rozmiaru użytkowania w całym Nadleśnictwie.

Usuwanie śniegołomów trwało dwa lata. Wyniki z likwidacji szkód pośniegowych obrazuje poniższa tabela:

Leśnictwo	Pozyskanie w m3
Stary Dwór	4410
Kudypki	18540
Naglady	20180
Szeląg	16650
Wrzesina	19980
Żelazowice	59725
Bobry	61744
Kamienna Góra	12377
Buki	10017
Chmury	10491
Różanka	1727
Redykajny	11839
Kawkowo	10257
Wilczkowo	1430
Szkółka	1992
R-m	261359

W pierwszym roku po wystąpieniu szkody nadleśnictwo przystąpiło do kolejnego etapu, czyli odnawiania uszkodzonych powierzchni. W wielu fragmentach lasu powstały luki i silne przerzedzenia, które wymagały postępowania hodowlanego. Wykonanie tych prac obrazuje poniższe zestawienie:

Zabieg hodowlany	Wykonanie ha w roku 2007	Wykonanie ha w roku 2008	Wykonanie ha w roku 2009
Podsadzenia produkcyjne	8,80	65	107
Odnowienia luk	1	12	5,18
Odnowienia zrębów		14,86	
Wprowadzanie podszytów	5,1	27	28
razem	14,9	118,86	140,18

Prezentowane drzewostany były sadzone w latach 1960-1970 na gruntach użytkowanych rolniczo. W wyniku wieloletnich procesów takich jak gradacje owadów, choroby grzybowe, uszkodzenia od wiatrów oraz śniegołomów wymagają specjalistycznego podejścia. Trwałość lasu została tutaj przerwana, dlatego w 2009 roku nadleśniczy po lustracji terenowej drzewostanów podjął decyzję zastosowaniu rębni IV d (rębni stopniowa gniazdowa udoskonalona z długoterminowym okresem odnowienia) w leśnictwach Bobry i Żelazowice. Po uzyskaniu zgody Dyrektora RDLP przystąpiono do prac odtworzenia potencjału produkcji leśnej.

Nadleśnictwo Kudypy w dniu 16 grudnia 2009 roku złożyło wniosek o przyznanie pomocy w ramach działania 226 „Odtworzenie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych”

Zakres prac :

1. Melioracje agrotechniczne	1,20 ha	koszt planowany	668 zł
2. Odnowienie zrębów zupełnych	2,31 ha	koszt planowany	11 360 zł
3. Odnowienia rębni złożonych	16,45 ha	koszt planowany	100 231 zł
4. Pielęgnacja odnowień	18,76 ha	koszt planowany	27 372 zł
5. Ochrona odnowień	18,76 ha	koszt planowany	45 269 zł
6. Przebudowa dojazdu pożarowego	1,82 km	koszt planowany	744 254 zł

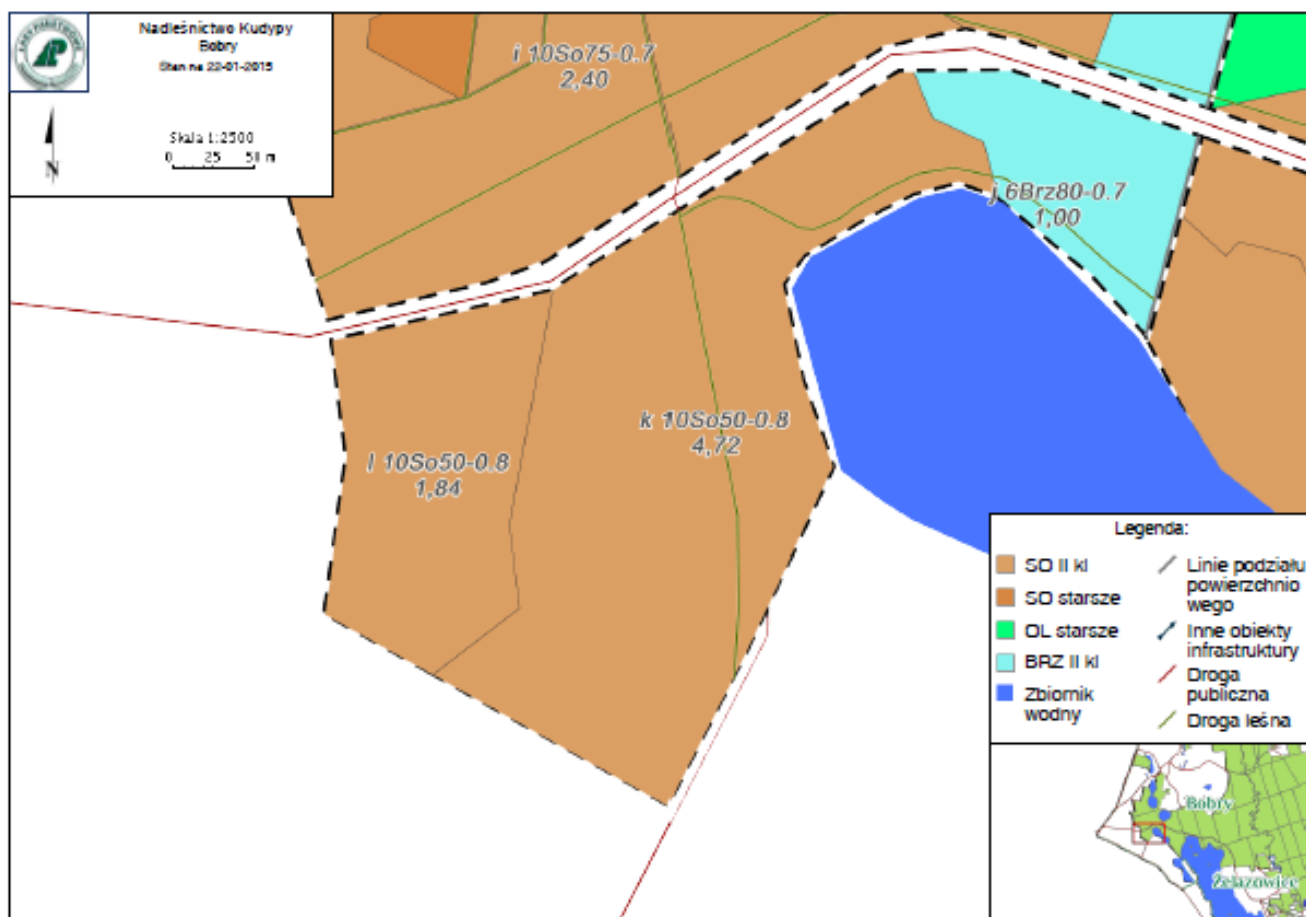
Leśnictwo Bobry 395k 395l

Opis taksacyjny:

Oddział:	395k	395l
Powierzchnia:	4,72 ha	1,84 ha
Siedlisko:	LMŚw	BMŚw
Gatunek:	10So50	10So50
Podsadzenia:	7Bk, 2Lp, 1Db	7Bk, 2Lp, Db
Wskazówki:	PTP	
Zadrzewienie:	0,8 (1,1)	
Zasobność :	296 (353)	

Historia:

2007 – PTP (488 m3)
 2008 – ODN-IIP
 Bk – 8,4 tyś.
 Db.S – 2,2 tyś.
 Lp – 2,6 tyś.
 2014 - CW

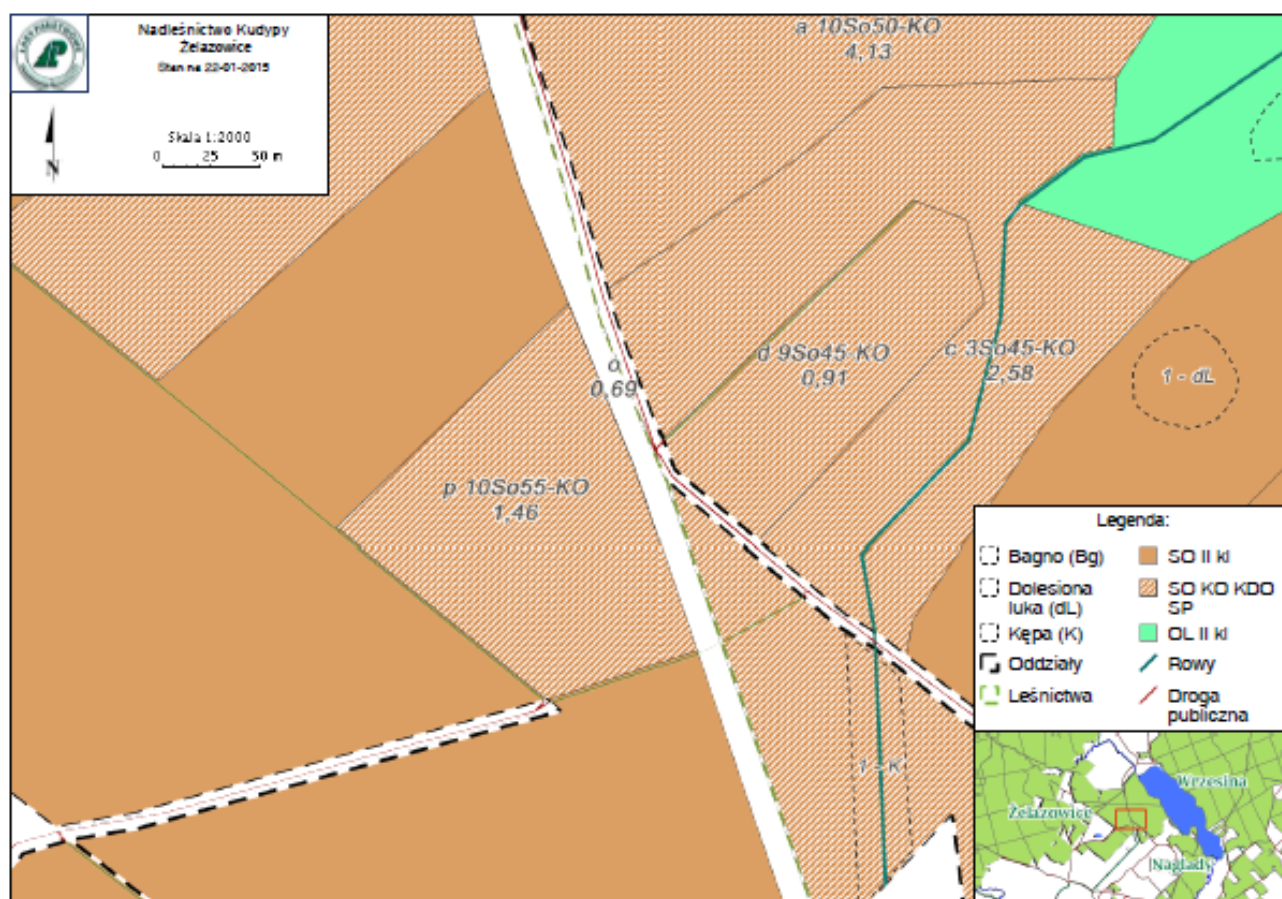
Leśnictwo Żelazowice 532p

Opis taksacyjny:

Oddział: 532p
Powierzchnia: 1,46
Siedlisko: LMśw (BMśw)
Gatunek: 10So
wiek: 55 lat
podsadzenia: 3Db, 3So, 2Sw, 2Bk
Wskazówki: IVdU, ODN-ZŁOŻ, CW
Zasobność 189 (342)
Zadrzewienie 0,5 (1,0)

Historia:

2007 – PTP (33 m3)
2008 – PTP (61 m3)
2009/10 – IVd (56 m3), odnowienia
złożone (1,02 ha):
Db.S –2,1 tyś,Bk – 1,6 tyś, So-2,4tyś
Św – 1,3 tyś Pielęgnacja,
zabezpieczenie przed zgryzaniem
2011 – poprawki (So 0,7 tyś.), grodzenie,
ochrona przed ryjkowcami
2012 – pielęgnacja
2013 - CW

Leśnictwo Żelazowice 455b

Opis taksacyjny:

Oddział: 455b

Powierzchnia: 2,88 ha

Siedlisko: BMśw

Gatunek: 4So, 3Db, 2Sw, 1Bk

wiek: 6 lat

Wskazówki: CW

Historia:

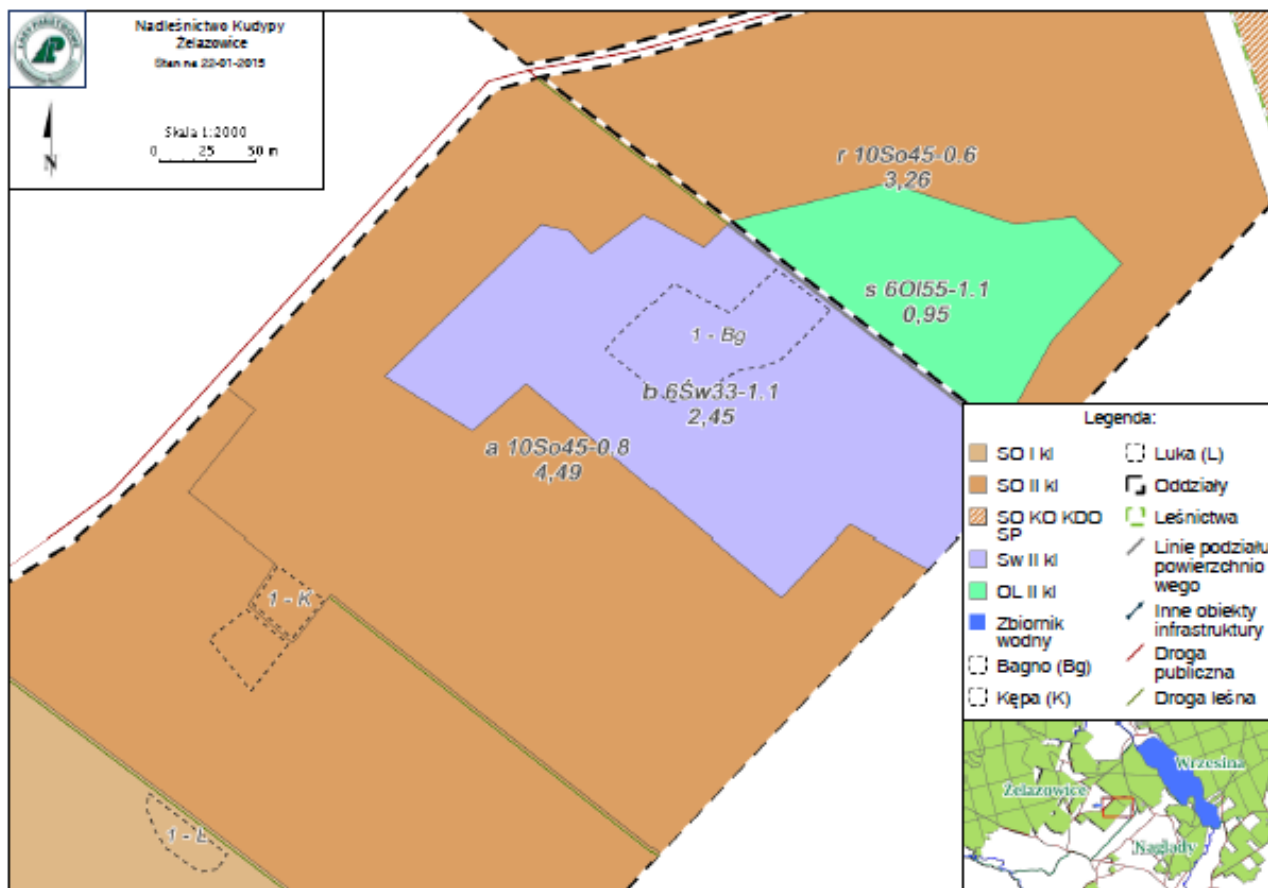
2006 – PTP (374 m3)

2008 – PTP (140 m3)

2010 – IVd (400 m3), gradzenie, odnowienia
złożone (2,55ha), pielęgnacja

2011 –odnowienie złożone (0,90ha Św),
poprawki (0,20ha So), pielęgnacja,
zwalczanie ryjkowców

2012 - pielęgnacja

Przyplaszczek granatek

Phaenops cyanea (Fabr.)

Biologia, prognozowanie i profilaktyka

Przyplaszczek granatek występuje w lasach iglastych Europy, północnej Afryki i Syberii. Oprócz sosny pospolitej, czyli jego głównej rośliny żywicielskiej, przyplaszczek może żerować na gatunkach innych sosen, a także sporadycznie na świerku pospolitym.

Rójka tego ciepłolubnego przedstawiciela rodziny bogatkowatych (*Buprestidae*) przypada na okres od końca maja do końca lipca, lecz pojedyncze osobniki mogą być spotykane nawet do pierwszych dni września. Odbywa się ona w ciepłe dni przy pełnym nasłonecznieniu. Samica składa pojedyncze lub po kilka jaj w spękaniu grubej korowiny na drzewach powyżej 20 roku życia, a w szczególności na południowej stronie drzew starszych klas wieku oraz prześwietlonych drzewostanów bez runa. Larwa wylęga się po 3 tygodniach i zaczyna wygryzać w łyku wąski chodnik widoczny na zewnętrznej stronie łyka w postaci brunatnej nitki o szerokości 2 mm, gdzie zimuje.

W kolejnym roku szerokość chodnika wyraźnie się zwiększa i przyjmuje zygzakowaty przebieg poprzecznie do włókien. Wnętrze chodnika jest wypełnione brunatnymi, bardzo drobnymi i ubitymi trocinkami, przypominającymi w wyglądzie „chmurki”. Żerowisko tego owada znajduje się w łyku i nie narusza bielu. Długość chodników sięga 20 cm przy szerokości dochodzącej do 1 cm. Pod koniec sierpnia w zależności od grubości kory larwy wygryzają kolebki poczwarkowe w korze lub drewnie w celu przepoczwarczenia. W tym samym czasie do żerowisk dostają się zarodniki grzybów powodujących siniznę, które zmieniają barwę łyka i drewna na granatową. Kolebki poczwarkowe znajdujące się w bielu mają łukowaty kształt i zagłębiają się w nim na 1,6 cm. Kolebki znajdujące się w korze przyjmują bardziej regularny kształt.

Na wiosnę kolejnego roku następuje przepoczwarczenie, a do końca maja z kolebek wylatują młode chrząszcze wygryzając soczewkowate otwory o wymiarach 4-6 mm w dłuższej osi otworu.

W zasadzie generacja przyplaszczka granatka jest 2-letnia, leczy przy sprzyjających warunkach nasłonecznienia oraz pogodowych może skrócić ten okres do 1 roku.

Prognozowanie (jednoczesne ograniczenie populacji) występowania przyplaszczka można prowadzić poprzez sztuczne pułapki w postaci opasek

lepowych z czarnej folii. Pułapka lepowa jest pasem czarnej folii o szerokości 60 cm owiniętym wokół pnia sosny na wysokości 1,5 m, pokrytego lepem (LASOLEP ZD CHEMIPAN). Bardzo ważnym czynnikiem decydującym o skuteczności odłowów na opaskę z czarnej folii jest lokalizacja i ekspozycja wybieranych w tym celu drzew. Powinny one znajdować się na południowym skraju drzewostanu w miejscach silnie nasłonecznionych. W zależności od nasilenia występowania szkodnika układamy od 5 do 10 opasek na 100 mb. Południowej ściany zagrożonego drzewostanu. Przy „normalnej pogodzie” opaski należy założyć do 10 maja. Przy ciepłej wiosnie założenie opasek należy wykonać do 30 kwietnia. Taka pułapka może zastąpić pułapkę naturalną w postaci ściętego pnia sosny o grubej korze.

Profilaktyka polega na utrzymaniu prawidłowego stanu sanitarnego lasu, unikaniu gwałtownych odsłonień ścian lasu, zbyt silnych cięć pielęgnacyjnych. Szczególną uwagę należy poświęcić drzewostanom popożarowym oraz na terenach zabagnionych.

Podstawową metodą zwalczania jest wyszukiwanie, ścinanie i korowanie drzew zasiedlonych. Kora musi być zniszczona.

Przyplaszczek granatek jest uznawany za jednego z najgroźniejszych wtórnych fizjologicznych szkodników sosny i jest określany jako tzw. gatunek wskaźnikowy, którego obecność wskazuje na konieczność zwalczania jesiennych producentów posuszu.

2. Odnowienie naturalne sosny

Według Mierzejewskiego w lasach polskich istnieją dobre i średnie warunki do inicjowania i wprowadzania naturalnych odnowień sosnowych. Podaje się, że dobre możliwości do uzyskania odnowienia naturalnego sosny występują na 18% powierzchni borów świeżych i na 10% powierzchni borów wilgotnych. Średnie możliwości występują na 44% borów świeżych i 51% powierzchni borów wilgotnych w stosunku do ogólnego areálu obu siedlisk. Siedliska boru świeżego i boru wilgotnego stanowią 35,3% ogólnego areálu siedlisk.

Dla powstania i rozwoju wartościowych odnowień naturalnych sosny muszą być spełnione następujące warunki:

- dobra jakość hodowlana i techniczna drzewostanów,
- właściwy wiek drzewostanu,
- odpowiedni stopień urodzaju szyszek i zdrowotności nasion,
- odpowiednie warunki siedliskowe i stan pokrywy glebowej,
- właściwy sposób i termin przygotowania gleby pod samosiew,
- właściwe warunki pogodowe w okresie wschodów i w pierwszych latach życia nalotu i podrostu,
- odpowiednie warunki świetlne w poszczególnych stadiach rozwojowych nalotu i podrostu,
- właściwy sposób prowadzenia cięć w drzewostanie macierzystym.

Leśnictwo Wrzesina 447h, 463c

Opis taksacyjny:

Oddział:	447h	463c
Powierzchnia:	1,08 ha	1,51ha
Siedlisko:	BMśw	BMśw
Gatunek:	8So, 1Db, 1Brz	9So, 1Db
wiek:	4 lata	4 lata
Wskazówki:	CW	CW

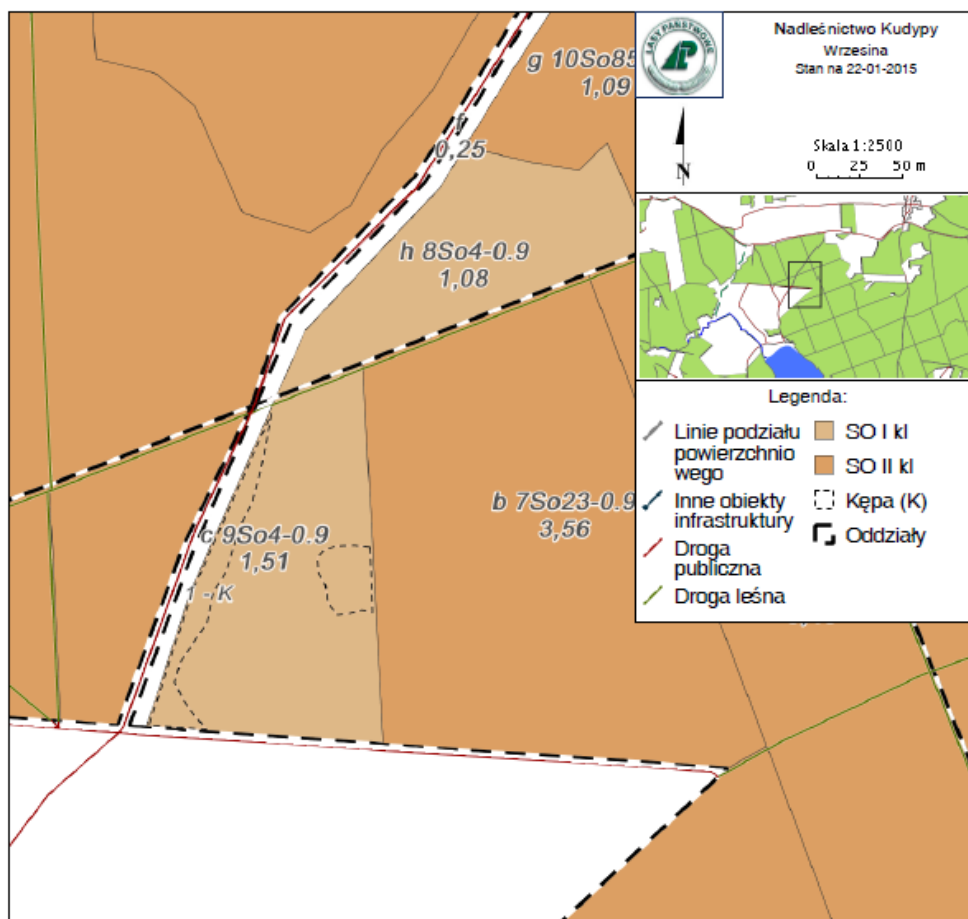
Historia:

2010 – IB, gradzenie, wyprzedzające
przygotowanie gleby, zwalczanie
ryjkowców

2011– pielęgnacja, zwalczanie ryjkowców

2012 – pielęgnacja, zwalczanie ryjkowców

2013 – uznanie odnowienia naturalnego

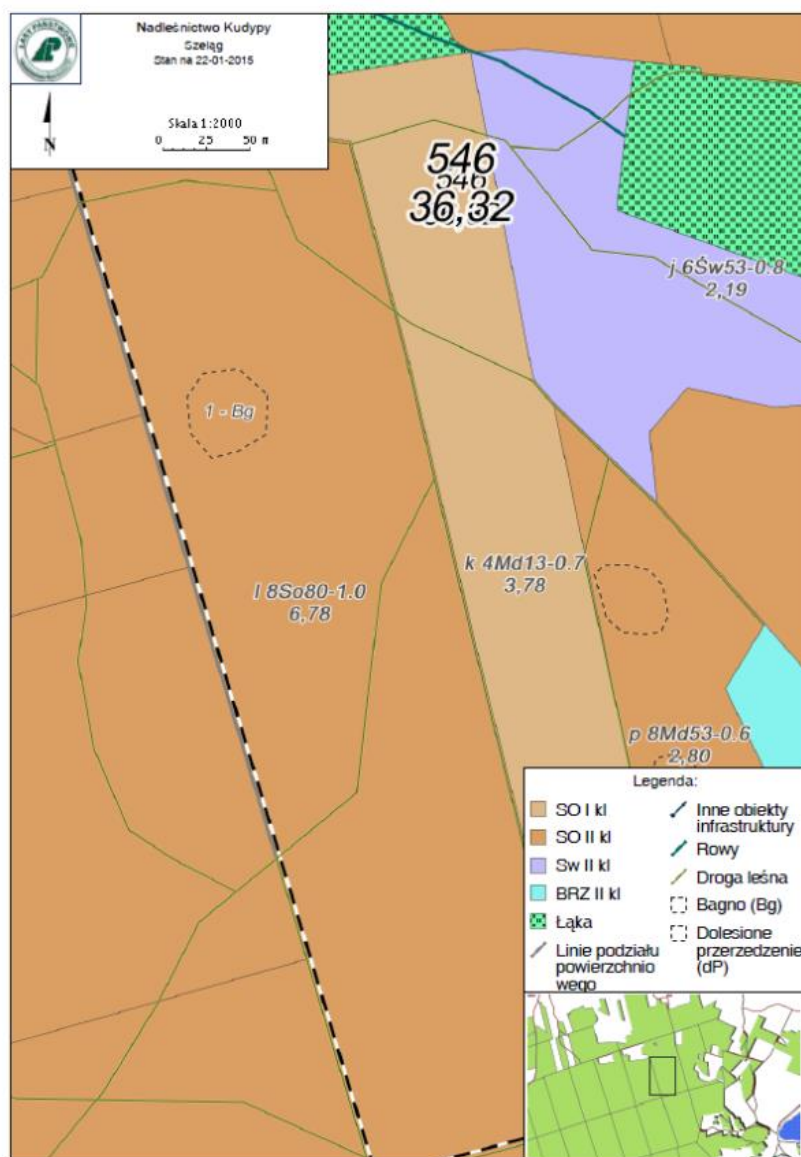
Leśnictwo Szelaż 546k

Opis taksacyjny:

Oddział: 546k
Powierzchnia: 3,78 ha
Siedlisko: LMśw
Gatunek: 4Md, 2Św, 2Db, 1So, 1Brz
wiek: 16 lat
Wskazówki: CP

Historia:

1998 – IA, odnowienie gniazd sztucznie Db (0.77ha) pozostała powierzchnia pozostawiona pod odnowienie naturalne
1999 – pielęgnacja i zabezpieczanie przed zgryzaniem
2003 – poprawki (Bk, Jw, Kl)
2004 – CW
2006 – CW
2009 – CP
2012 – CP

Leśnictwo Szelaż 573c

Opis taksacyjny:

Oddział: 573c
Powierzchnia: 3,37 ha
Siedlisko: LMśw
Gatunek: 4Db, 3So, 2Św, 1Bk
wiek: 3 lat
Wskazówki: PIEL, CW

Historia:

2012 – IB
2013 – przygotowanie gleby, grodzenie,
sztuczne odnowienie zrębu:
Bk -3,8 tyś.
Db. S – 10,69 tyś.
Św – 2,61 tyś.
+ gatunki biocenotyczne
2014 – poprawki (0,30 ha), pielęgnacja
(koszenie sierpem – 0,87 ha)

